

отбій" з проектом викупу м.-к.-в. за-
лізниці. Власники залізниці зного
боку згодились на деякий компроміс,
і справу "кінчено" "для загального
добра". Коковцов урятував становище
своєї брати, Рухлов урятував свою
власне становище, бо помирився з Ко-
ковцом, а Демченко придбав славу
"ідеаліста", бо не дістав ніякого "ку-
тажу" за своїх клопоті. Так скінчилася
ция славна національна епопея, й зов-
сім не треба ставити крапок над ї,
щоб довести, в якім гарнім світлі ця
епопея має політичну й громадську
чесність націоналістів.

Та життя не обмежилося цею ілюстрацією, а подало ще одну. Панама,
викрита цими днями на південно-захід-
ній залізниці, ще краще, ще яскравіше
характеризує внутрішню суть "русько-
го націоналізму". Як відомо, ця заліз-
ниця в першу чергу й в найширших
розділах була "націоналізована". Все,
що було на цій залізниці "інородче-
ського" й "крамольного", пішло в без-
вість; на всі відповідальні посади при-
значено широких "патріотів" і "руських
націоналістів"; начальником залізниці
призначено члена союзу націоналістів.
Словом, націоналізацію тут переведено
таку пильну й систематичну, що все,
здавалося, мало піти по-новому, по-
кращому. І що-ж? Як грім з ясного
неба падає на бідолашну залізницю
гандіозна панама, з десятками й сот-
нями скомпромітованих служащих-на-
ціоналістів, з міліонами покрадених
у казни грошей. Починаються труси,
арешти, ціліми вагонами звозяться
секретні папери, знайдені у приватних
людів, тоді як вони мали бути в у-
правлінні залізниці.. Панама, як снігова
куля, що далі катиться, то все
більше пухне й розростається, захоп-
лює все нові oddi залізниці, компро-
мітує все більше число "благонадеж-
них" служащих. Такий скандал нікому
не зробив би чести, але в даннім ви-
падку він особливо пікантний, бо у
кожного виникне питання: невже для
того націоналізовано залізницю, щоб
"патріоти" мали змогу краще нагріти
руки коло казенного добра, й невже
всяка "націоналізація" кінець-кінцем
повинна кінчатися панамою?

Дивно тут, зрештою, не те, що
"патріоти" всюди, куди б їх не пустили,
рано чи пізно виявлять свою справ-
жню вдачу. Дивно те, яким побитом
система залагодження особистих справ
і інтересів могла стати державною
ідеєю, яким побитом люди, що лбають
тільки про власну кар'єру й кишеню
могли опинитися коло відповідального
стерна. Та ці питання носяться в по-
вітря вже не перший рік—і все на
них нема відповіді.

За ПРАВДОЮ.

Як писалося вже у нас, 21-го лю-
того помер Кіндрат Мальований, що
тихо вік доживав у рідному місті по
тих пригодах, що несподівано спітка-
ли його в житті. Тепер може рідко
хто й знає, хто то такий отої Мальо-
ваний. Але двадцять років тому ім'я
його широко пролунало було на Україні, бо од його пішла та релігійна
секта, що здобула собі багато прихиль-
ників в поміж селянством на Київщині.
І в кожній іншій стороні Мальований
був би собі батьком нової секти, дав-
би про релігійні та моральні справи,
заинтересовуючи тільки людей, що ти-
ми справами найдужче захоплені. У
нас же зразу зроблено з його безнеч-
вінного мученика за ідею вірити по
своєму, як совість власна наказує...

Р. 1890-го по Київщині, переважно
в таращанському та васильківському
повітах, пішла чутка, що зявився ви-
бранець божий, та визволитель людей
од гріха, проповідник царства божого
на землі. То був таращанський бон-
дарь, міщанин Кіндрат Мальований.
Проповідь Мальованиого знайшла серед
селянства велике спочуття і багато
прихильників. Незабаром цілі села на
Київщині пристали до його й виник-
ла секта, так звана "мальованиця".
Мальованици вірили, що незабаром має
бути кінець світу, але настане він тут,
на землі, й виявиться тим, що ввесь
лад нашого життя стане іншим: люди
живимуть по своїй волі, не треба буде
їм працювати з примусу, ні дбати про
завтрашній день; все буде людям, чого
вони схочуть, і буде по правді, всі
люди зробляться рівними. Вони зане-
хали всюку роботу, одразуочи: "схочеться
працювати—робити, а доки не хочеться,
то нашо я себе неволити". Взагалі почуття у мальованици
визначалось радісним настроєм. Вони
вважали себе за щасливих, покинули
пити горілку, почали краще зодягати
ся, ласіше істи; часто збиралися до
гурту, ніби празникуючи; на зібраннях
своїх співали "сіонських пісень", де-
які доходили до екстазу та галюцина-
цій. Самому Мальованому вважалося,
що він здіймається од землі, бачить
що робиться на небі, чус голоси
небесні. Одно слово, почалося те, що
досить часто бував в масах, коли жит-
тя їхне занадто темне й зліднене, коли
ні звідки просвітку не видно. Ви-
ведені з рівноваги повсякчасним біду-
ванням, якому кінця-краю немає, маси
шукають забуття у мріях, ці останні
приймають за дійсність і проповідують
нову релігію,—релігію світа, добра
правди та любові, яких не бачить у
житті. Але дійсність зараз же показа-
ла мальованици, як страшенно вони
помилуються, й добрі далася їм у
знаки.

Спершу на мальованици тільки див-
увалися і р. 1890-го в Київі відбувається
навіть був диспут у Мальованого з
якимсь місіонером. Але незабаром ду-
ховна й світська адміністрація охану-

лася і вдалася до звичайних своїх за-
ходів. Мальованици почали розганяти,
арештовувати, бити; упертіших сажа-
ти в тюрми та засилати. Муки за віру,
як звичайно, ще дужче розголосили
славу про нового пр повідника і при-
нажували до його силу адептів,—тоді
до Таращі виїхала з Київа ціла комі-
сія, до якої належали відомий тепер
Скворцов, що тоді саме починав свою
місіонерську кар'єру, та учений психія-
тр, проф. Сікорський. Експертиза
визнала Мальованиого за божевільного
і... посадила в Киїловське; згодом,
щоб зовсім розлучити з рідними міс-
цями та прихильними людьми, його
одвезено аж у Казань. У жахливих
обставинах шпиталю для божевільних
Мальований просидів до 1905 року,
коли його підведено під амністію й
пушено до дому. З того часу Мальова-
ний жив у Таращі серед своєї сем'ї
та невеличкого гурту прихильників.

Ця доля проповідника нової віри
досить типова у нас, де в справах ві-
ри ще й досі порядкують Скворцови
та Восторгови. Незвичайним здалася
тільки спілка з ними науки, в особі
відомого психіятра, проф. Сікорського,
що викликала тоді ж таки величезне
обурення серед громадянства. Ось що
писав р. 1893 го небіжчик Кониський
з приводу такої дивовижної спілки.
"З одного боку бачимо убогого темно-
го міщанина, з другого—професора і
спеціялиста-лікаря. Міщанин, уважа-
ючи себе за Христа, Спасителя миру,
простас нову релігійну науку, кличе
людів до каяття, проповідує їм по-
потребу нового життя, потребу спека-
тися од "язви п'янства", від котрого
ніхто досі, "ні православіє, ні.., не
спроможні ослобонити їх". Мальований
учить людей жити по братерськи, не
дбати про великі достатки матеріальні,
не неволити себе до роботи, пра-
цювати по вподобі і т. д. Проф. Сі-
корський запевняє, що Мальований
чоловік божевільний, що наука його
—психопатія, що прозеліти його пси-
хопатії є проти цих людей, яких
треба було вжити тих заходів, яких
ужила адміністрація: шпиталів, мона-
стирів, арешту й адміністративного а-
слання..."). Роля ученого професора
з цього порівняння виходить занадто
непоказаною, особливо, коли поруч його
поставити безборонного супротивника,
отого "божевільного" Мальованиого.

Бо нехай і справді Мальований був
божевільний, то й це не виправдає
тих заходів, що проти його вжито.
Такі божевільні, очевидно, не шкодять
людям і їх нема чого замислити по
шпиталах. Але Мальованиого замкнено
не як божевільного і з ним поводили
ся як з людиною цілком розумною. Р. 1897-го цілій місіонерський з'їзд, з
тим самим Скворцовим на чолі, при-
був у шпиталь і диспутиав з Мальо-
ваним; р. 1905 його підведено під ам-
ністію. З божевільними не диспути-
ють і ніяка амністія не може верну-
ти розуму. З цього випадку, що ті, хто
ціліми роками держав Мальованиого се-
ред божевільних, уважали його за лю-
дину дужу й розумну, а в такому ра-
зі нема оправдання за цей учинок,
який переносить час до темних часів
дикого середньовіччя. Елемент психіч-
ної недуги, психичної зарази безпе-
речно був у мальованици, але пов-
стала ця психична пошесть на соці-
яльному ґрунті і самими тільки соці-
яльними заходами й можна її гойти.
На наших очах ми бачимо те саме в
так званій "інкентієвщині". Темзи,
вбогі, зневірені люди почали нарешті
шире, тепле слово зрозумілою мовою
—і забули все, занеяли всі прина-
ди світові й масами пішли у безвість
за людиною, що зуміла тим словом
ударити їх по серцях. Це показує
тільки, яка велика жадоба того слова
та живої правди живе серед темних
мас і як рідко вони таке слово чують
і бачуть ознаки сподважаної правди. А
коли ще люди зазнають муки за свою
жадобу правди, то от і готова нова
віра, як готові й мученики за неї.
Так було з мальованицию і з іно-
кентієвщиною так і буде, поки темна
дійсність не даватиме народнім масам
інших шляхів для шукання правди
на землі та поки це шукання стрива-
тиметься з самими репресіями.

С. Є-мов.

*) Стрижень—Міщанин Мальований а про-
фесор Сікорський. "Правда", 1893, VII, стор.
354.

Програма сесії галицького

сейму.

(Од власного львівського кореспондента).

Львів, 1 марта.

Коли не станеться нічого особли-
вого, то справа виборчої реформи до
галицького сейму повинна бути вже
цим разом полагоджена. Програма по-
лагодження справи представляється
так:

В понеділок, 4 марта, зійтесь

сеймова комісія для виборчої реформи,

щоб полагодити ті основні точки ком-
промісу, які минулого разу осталися

неполагоджені, а саме, справу числа

сеймових мандатів і розділу їх між

обома національностями, справу пові-
тових рад і справу означення умов,

при яких краєвий статут і виборчий

закон можуть бути в будущності змі-
нені.

У вівторок, 5 марта, розпочнеться

сесія сейму, перше засідання буде

тільки формальне, як початок сесії.

Після того сеймова комісія пра-
цюватиме далі над виробленням законо-
проекта виборчої реформи. Коли зако-
нопроект буде вже готовий, тоді знов

зійтесь сейм, щоб його ухвалити.

Після того, як уже справа вибор-